

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor vagy annak térfogata 6 kr: bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Buda-Pesten:

Braun Ede ur hirdetményi ügynöksége,
(Józseftér, 10. sz. I. emelet.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETESI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési felhívás.

„Székely Hirlap“

politikai, társadalmi és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyére.

Előfizetési díj:

Okt.—decz. (3 hóra) . . . 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzeket kérjük postautalvánnyal Maros-Vásárhelyre az ev. ref. főtanodai könyvnyomdába, a „Székely Hirlap“ kiadóhivatalának küldeni.

M.-Vásárhely, 1875. szept. 28-án.

Nem csekély fokozatu a várakozás, mely kormányunk működését minden irányban kíséri, s mely különösen igazságszolgáltatási tekintetben nagy változásokat és javításokat helyez kilátásba. Erre jelenleg első sorban mindenesetre a trónbeszéd s az arra válaszul szerkesztett felirat nyújtja a reményteljes kilátást. A kormány világosan, határozottan s minden tartózkodás nélkül kijelentette, hogy nem hosszu, semmit mondó programmal, hanem tényekkel kíván feladatának, s a várakozásnak megfelelni. S bizonyára az ország és lakossága inkább fog örövendeni a tényeknek, mint bármilyen szép, de nem teljesíthető, vagy legalább is nem teljesítendő ígéreteknek.

Kormányunk a tényeket már meg is kezdte és pedig azon határozott, tiszta alapon nyugvó erélylyel, melyet már első föllépésével tanusított volt. Megszüntette egy részét a volt fölösleges törvényszékeknek, s intézkedett az azoknál szolgált bírák és bírósági hivatalnokok felett, s megtette az egyelőre halaszthatatlannak mutatkozott intézkedéseket a székhelyeiken meghagyott bíróságok személyzetére nézve is.

Mi, kik az erdélyrészi igazságszolgáltatási körülményeket közvetlenül ismerjük, e tekintetben ahhoz képest kívánjuk reflexióinkat elmondani.

Ha rendre vesszük s részleteiben taglaljuk az azt tárgyazó, s a hivatalos laphan már közkezen forgó rendeleteket, azokból azon meggyőződésre kell jőnünk, miszerint a megkezdett igazságügyi szervezésben nincsenek respectálva azon kicsinyes helyi, részleges és személyes körülmények, melyek eddigelé akárhány esetben az e tekintetbeni intézkedések kiindulási pontjául s irányadójául szolgáltak. Ugy látszik, hogy kormányunk igazságszolgáltatásunkat semminemű más mellékteljesítménynek nem kívánja alárendelni, s az eljárás irányának célját csak is az igazságszolgáltatás

magasztos érdeke képezi. A legtulhajtottabb követelésekkel eltelt kritikus sem tagadhatja meg a tapintat, erély és határozottságot az ez iránti intézkedésektől, melyekben az igazság épen ugy feltalálható, mint a czélszerűséggel párosult méltányosság. Ugy látszik, hogy jelenlegi kormányfőnk nagyon jól értik és érzik, hogy a komoly irányu igazságügyi szervezésnél nem a kedélyesség, a magán-, rokon-, vagy ellenszeny, hanem az ügy fontossága és mindenekfelett a közszolgálat érdeke az első és fődolog. A mi nagyon is a maga rendjén van, mert csak ilyen eljárással fogják maguknak biztosíthatni jövőre is azon bizalmat és ragaszkodást, melyet hazánk lakosságának legnagyobb része eddig tanusított.

A személykérdések igazságos és czélszerű megoldása ugyanis különösen az igazságszolgáltatásnál nem csekély mértékben emeli a kormány tekintélyét, s az igazságszolgáltatás hitelét, mert nem a törvények és rendeletek hallgató betűitől, hanem a maguk helyén alkalmazott jó bíráktól függ első sorban az igazságszolgáltatás jósága.

A bíróságok alkalmas beosztása, illetőleg azok székhelyének czélszerű kijelölése, s működési kerületüknek arányos megállapítása mellett, az azoknál alkalmazott személyzet helyes megválasztása, s azoknak különösen a helyi socialis körülmények és viszonyoktól való függetlenítése a fődolog a bírósági szervezésnél.

E tekintetben nálunk az eideyi részben meg lehetünk egyelőre elégedve az eddigi eredményekkel, mert a megszüntetett hét törvényszék területe nagyon czélszerűen csatoltatott a más héthez, s a megszüntetett, valamint az eddigi székhelyükön maradt törvényszékek személyzete iránti eddigi intézkedések is ugy az igazságszolgáltatás, mint az illető érdekelt felek igényeinek megfelelőnek mutatkozik. S ha a szervezés munkájának részleteiben még valamely változtatásnak szükségessége fog mutatkozni, az iránt a törvényben megállapított idő alatt módjában lesz még a kormányuk intézkedni.

Midőn tehát megnyugvással fogadjuk kormányunknak e tekintetben már ismert intézkedéseit, egyszersmind azon reményre érezzük magunkat jogosítva, hogy a még szükséges és hátra lévő változtatások eszközzésére irányuló munkájának folytatása csak erősíteni fogja azon bizalmat, melylyel a parlamenti többség, sőt az ország lakosságának legnagyobb része támogatta eddig, s bizonyára támogatni fogja továbbra is.

Budapest, 1875. szept. 26.

Az országgyűlés elnapolása után figyelmünk legnagyobb részét a jelenleg Bécsben ülésező delegatio működése veszi igénybe.

Eddig legnevezetesebb mozzanatai az uralkodó azon szavai valának, melyeket a magyar delegatio elnökének: Szögyény M. Lászlónak üdvözlő beszédjére mondott, s

melyekben a szomszéd hatalmakkal fennálló békés viszonyok s a keleti bonyodalmak békés megoldásának reménye valának kifejezve.

Hasonlóképen a külügyi albizottságnak egyik közlelbi (szept. 24.) ülésében Haynald érsek interpellációjára gr. Andrássy Gyula külügyminiszter — a keleten fölmerült differentiákra nézve, melyek a bosnyákok lázadásában s a szerbek harcra vágyó izgatottságában folyton nyugtalanítják némileg a kedélyeket — azt válaszolá, hogy politikájának három fő irányelve van: egyik az európai béke fenntartása, másik a magyar-osztrák monarchia érdekeinek megvédelmezése s harmadik, hogy jövőre hasonló izgalmas jeleneteknek a lehetőségig eleje vétéssék; ezen fő célpontok felé haladásban és törekvésben erős támaszt nyer a birodalom a szomszédokkal való jó békességben és szövetséges egyöntetű eljárásban.

A mi különben a keresztény alattvalóknak a fétöld elleni lázadását illeti, a vett tudósítások szerint alapos kilátás van arra, hogy a tulnyomó erejű török csapatoknak néhány hét alatt sikerülni fog a rendet és belbékét helyreállítani. Reánk nézve az egész dologban az a legkellemetlenebb, hogy azon helyekről, hol a harc foly, ezenként tolongnak a menekülők hazánkba, s az ottani vidékek lakosságának a legnagyobb terhére vannak, sőt magának a kormányuk sem kis gondot okoznak.

Kormányunk jelenleg a legnagyobb buzgalommal készíti elő a tért a majdan összegyűlendő honatyák munkássága számára; törvényjavaslat lesz quantum satis, csak hogy a haza érdekeinek a viszonyok és körülményeknek megfelelők legyenek és hogy a jó képviselők munkakedve meg ne csappanjon.

Időjárásunk híves, száraz, s ott, hol a szüreték már elvégződtek és folyamatban vannak, a termés nagy is, jó is. A vetésekkel azonban sokan a szárazság miatt megkésttek. A kukuricaszüret is kezdetét vette, s hol az eredmény ismeretes: mindenütt kitűnő.

A nemzeti színházban ez idő szerint a népszínmű fénynapjait éli. A közönség siet élvezni azon gyönyört, melyet azon helyen, hol 30—40 év óta megszokta, néhány hét multával többé már élvezni nem fog s bár az új népszínház díszesen emelkedik föl a magasban, mindazáltal valami fájó érzéstől senki nem ment, ha elgondolja, hogy ez a régi jó magyar nemzeti színház, mely annyi vidám óráknak vala kedves tanuja, többé nem fogja azokat a törőlszakadt, eredeti, szívhez szóló magyar dalcokat hangoztatni vissza.

No de hisz ezzel is tovább haladunk a magasabb civilisatiónak annyiszor vágyakodással emlegetett útain s városunk egy momentummal többet fog birni a nagy világvárosok atributeiból.

A színházról írván főlemlitem, hogy Temesváron e hó 22-én nyitották meg a 750 ezer forintba került pompás színházat az itteni nemzeti színház tagjai, s mig egyfelől a cultura eme templomának fölszentelését örömmel üdvözljük, addig másfelől nem hallgathatjuk el a fölött való kedvetlenségünknek kifejezést adni, hogy ama szép csarnokában a művészetnek a magyar megnyitás után a német szó uralkodik; adja az ég, hogy ez uralom minél rövidebb ideig tartson, s méltán megillető helyét abban mihamarább a zengzetes magyar nyelv és honszerelemre serkentő magyar szellem foglalja el!

r. l.

Szépművészetek hazánkban.

II. Szobrászat.

(Folytatás.)

Mielőtt magunk eleibe tűzött feladatunkat tovább fejlesztenők és általános vonásokban a XIV-ik és további

századoknak szobrászatát korunkig érintenők, szabáságot veszünk magunknak és némi fogalmat adunk azon nagyszerű székes-kehérvári Szt.-István-bazilikáról, melyről Henszlmán Imre akadémiai rendes tag következőleg ír:

„Az 1862. és 1873-ban eszközölt ásatások eredménye az, hogy most már ismerjük a Szt.-István-bazilika terveit és azon változásokat, a melyeken ezen állami és királyi templom, főleg III. Béla, Róbert Károly és Mátyás király korában átment.

A bazilika eredeti terve megismerhető a két keleti toronyban és az azokból kifutó hosszfalban; az eredeti gránit oszlopok eltűntek és most már csak Székes-Fehérvárt és vidékén szétszórva találhatók.

A szt.-István-bazilika Európa egyik legnagyobb temploma volt, és a Kölnnél is jóval nagyobb. A terjedelmes építmény, ép úgy, mint a régi esztergomi, nagyváradi és pécsi székesegyházak, melyeknek leírásait még bírjuk egész a tatárjárásig, sajátos stílusban voltak építve, melyet joggal nevezhetünk magyar stílusnak és mely a bazilika stílus és a római castrumok stílusának kombinációjából áll. A castrum stílus nyomait a négy torony mutatja, melyek kettéje a templom keleti, kettéje pedig a templom nyugati oldalának sarkain áll. A székes-kehérvári bazilika ezen stílus egyik legrégebbi példánya.

A bazilika belső felszereléséből a papi székek és kőpadok megtalálhattak. A közép hajó gránit-oszlopokon, később római pillérekben állott, majd csúcs-íves volt. Az északi mellékhajó egyik oldalának alapzatánál négy Árpád-kori kőkoporsó találtatott, ezekben elég rendesen fekvő négy csontváz; az ötödik sarcophágban a csontok ki voltak hányva, de Szt.-István családi sírhelye megtalálhattott.

A felderített pillér-sor és egy nagy oszlop III. Béla korából származik.

Róbert Károly idején a templom kétszer leégett. az 1327-dik évi tűzvész nyomai most is találhatók. E tűz a Kálmán királyának felismert sírt pusztította el, úgy, hogy csak a koponya maradt meg a sírboltban. Ezen tűz oly nagy károkat okozott, hogy Róbert Károly nem csak új tetőzettel, de új márvány padozattal is kénytelen volt a templomot ellátni, de a Szt.-István-bazilika Apsis fala (absida, tribuna a nagy hajót az oltárhajótól elválasztó fal) épen maradt.

Az előtorony alapzata egészen tömör, felső része oly erős ragasztóval volt építve, hogy az áttörés igen sok

nehézséggel járt, innen egy nagy sírbolt fenekére jutottak, mely a római kővek valóságos kincstár-bányájának bizonyult. Az északi oldalon volt királyi koporsók már 1729-ben mind elpusztultak és a Nagy Lajos 10 öl magas faragott kőből épült kápolnája, melynek boltíjait a Magyarországhoz kapcsolt tartományok márványból faragott czimerei voltak, 1795-ben még ájtatoskodóknak szolgált lelki enyhelyül, de azóta elpusztult; a Mátyás király kápolnája sem feltalálható, pedig Miksa császár idejéből írják, hogy Mátyás király sírja a templom és a város fal közti téren volt, és hogy a király mauzóleumát a nagyított templomhoz akarták csatolni.

Több fehérvári lakos beszéli, hogy a kijelölt kápolnában még 1800-ban minisztráltak. De az ásatások semmire sem vezettek, pedig itt volt eltemetve Szilágyi Erzsébet; Mátyás király hamvait pedig Corvin János hozatta ide. Egy Nagy Ignác nevezetű fehérvári püspöknek tulajdonították e gondatlanság és e pusztítás borzasztó vandalizmusa!!

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy Henszlmán ásatásai és felmérései hiteles alapnak, és össze hasonlítjuk a székesegyházat a Kölnivel, melyhez viszonyítva sokkal nagyobb volt, akkor alakíthatunk magunknak fogalmat, milyen lehetett e templom, mert a kölni bazilikát ismerjük és ma is látjuk és ezt habár még ma sincs kiépítve, a german építészlet legtekélyesebb mesterművének tartják.

Ezen templom ugyanis 814-ben kezdett épülni, 1162-ben nevezetessé lett rótszakállu Frigyes: (Frederico lo Svevo:) alatta máilandi dómából oda hozott ereklyéi által a szent királyoknak, mert számtalan bucsújárások gazdagították; belső széle 151' 6", hossza 250' 6"; külső széle 205' 7", hossza 490' 8" volt.

A római Szent-Péter temploma 370' széles, 576" hosszú és miután ezt tartják a világ legnagyobb templomának, tehát a székes-kehérvári Szent-István-bazilika nagyságát e között és a kölni templom közt képzeljük.

Fájdalom tölti el keblünket, ha meggondoljuk, hogy lehetetlen teljes képet alkotni magunknak mennyi monumentális nagyság szállt az enyészett sírjába ez ezredév alatt és mennyivel lehetnének gazdagabbak, ha nem dult volna annyi vihar szép hazánk felett.

És pedig az elmosódott Árpád-házi századok után még is következtek történelmelműnknek lapjai melyek-

nek fényétől még ma is szemképrázta ámulat vesz erőt reszkető idegeinken, kivált, ha jól megfontoljuk, hogy hatalmas, bátor hősök voltak ők, kik e történelmet alkották, és a mit a carrarai, pariai, penteliai, korallit-ai fehér, a lucullani fekete, a numidiai, sienai, florenzi sárga, az aegyptusi, narbonni, és veronai vörös, a jónköpíngi zöld, a bresciai viola, s a tarpuini kék márványok, a spanyol brocatella, és a Mont Blank jaspisza ma már nem mutathatnak föl, azt a hazaszeretet a muránói művészi mozaikoknál gazdagabb változatosságban jegyezte föl az évről-évre őseink kiontott vérével, mely patákonként folyt nem annyira éretünk, mint a kereszténység és az európai civilizációért.

De menjünk tovább.

Elhagytuk az Árpádok korát, sirba szállt a magyarok reménye, dult a pártviszály, a pápa az Árpádok női ágával, a magyarok a szabad választással nyugtalanították egymást.

A 13 éves cseh Venczel nem tudván megállapodni, Prágába visszavonult, némelyek Ottó IV-ik Béla Erzsébet nevű leányának fiát tették magyar királynak.....

Ott állottunk alig pár héttel ez előtt a Bálványosvár romjain és nyugat felé tévedeztek szemünk. Hatodfél század viharjai vonultak el e hon felett s tán e romok felett is.

Az Aporok sasfészke ez, szólék társaimhoz; hadd beszéljék el nektek egy történetkét, mit e vár romjai idéznek fel emlékemben.

E sasfészkek elődje Apor László a XIV-ik század elején igen hatalmas ur volt Magyarországon s Erdélynek vajdája. Kibávn az Árpád ház, Apor, kinek elődje 884-ben Almusknak esküvének, azon magyarok közé tartozott, ki a törzsgyökerez magyar nemzettségéből szeretett volna királyt választani. Az a leány-ág cseh, bajor vagy francia vérről vegyülve, Przemysl, Wittelsbach, vagy Anjou vérről, sehoggy sem tetszett az öreg urnak.

Hiába, eleitől fogva tiszta vért keresett mindig a család s azután is a 18-ik század vége feléig nem tudott idegen névvel rokonulni.

Az akkori főzászlós urak Csák, Trencsin Kokos, Bekék, mivel sem voltak előbb valók az úgy nevezett Rabonbán-családnál; nem esoda tehát, hogy László ur titkos vágyaival jól összefért a magyar korona.

A pápai befolyás azonban mindent megrontott.

TÁRCSA.

Pár szó „Egy falusi várlak története“ című nevelészetű elbeszélésre s vidéki kartársaimhoz.

Motto: „Ki akartam ez eszélytelen kapritiát üzni balgatag fejedből, de látom, hogy ez képtelenség.“ Idézett mű 45. l.

Megvallom kíváncsi voltam olvasni ez oly nagy lármával hirdett „művet“, azt híven, hogy a mint ígéri, a nép között uralgó babonák közül egy nehányat csakugyan okosan nevetségessé téve, valódi okaira leszállit, s tanúságos modorral s pedagógiai tapintattal az események közé szöve azokat, az olvasóra — különösen ha a „nép“ vagy „serdülő ifjak“ azok — jótékonyan, világosítva nemesítően hat. De mondhatom: soha így nem csalódtam.

Nem czélom e „művet“, mint irodalmi terméket bírálat alá venni, mert az akár irányát, akár a cselekvények lélektani alapon nem nyugvó indokolatlan egymásra erőszakolását tekintve, mint ilyen, bírálaton alól áll. De miután, mint „népnevelésünk előmozdítására“ szánt s a „nép és serdülő ifjak“ fejlesztését ígérő nyilvános munka jelent meg, mint néptanító — bár falusi — kötelességemnek érzem pár kérdés alakjában hozzá szólni.

Mindenek előtt: ugyan miféle népnevelési irány vezette szerzőt, midőn beszélőének egyik hőst a kollégát, a néptanítót gúnytárgyává teszi, adván szájába „ütöm sirásos tanmódszer“ stb. értelmetlenséget eláruló kifejezést? Vagy midőn a 15 éves fiú és 13 éves iskolás leánygyermeket egymásba szerelmessé teszi? Tán bizony fölakará ébreszteni a tanítványokban a gondolatot, hogy már az iskolában meg lehet kezdeni a szerelmeskedést, „csókolózást.“? Vagy midőn a rekturam 13 éves Pannája „fájó érzettel“ és „szánalom érzetében haragra gyuladt“ — an társalog az iskolás Jankóval, kit mamája ezért „lepellengérezett.“ Hol itt a pedagógiai tapintat?

Minő fogalma lehet szerzőnek „a nép és serdülő ifjak“ kezébe illő olvasmányok értelem és szív képző

kellékeiről, midőn „műve“ csak úgy hemzseg a „Bonne“, „egészséges logika“, „tragikum“, „gálvánfolyam“, stb. népi által alig érthető szavak s következő szemenszedett okoskodások és frázisoktól? „a két ártatlan leány bájtel hangja a szél süvöltésével vegyülve egy kedves tercetben tör ki,“ és ugyanaz „egy méla tercetben tört az ifju ablakára;“ vagy „mint mikor a gálvánfolyam egy hullán átcezizik, megrángott;“ vagy „arról nem tehetett, hogy technikailag számítani nem tudott, ha faragott a fejsze a helyett, hogy a kellő helyre vágott volna, félre csapott;“ vagy midőn „szól keserű fojtott hangon Panna, s könyei sűrűn áztatták a talajt,“ — persze a várlak emeleti szobájában; vagy midőn Panna, a rektor leánya ily monologot döndít: „Isten! miért nem dörölsz meg fellegeidben a hitetlenség, sötétség, tudatlanság s tévhit valló és hívő százereid fölött? Miért nem sulytod (ly) villámaid és menyköveid özönét a szerencsétlen balgák közé, megmutatandó és elismertetendő e nyomorultakkal, hogy csak te vagy nekünk erős Istenünk! Miért?“ vagy midőn „kiált mámorittas rekedt hangon a várlak ura;“ vagy midőn „Ah! Ördög!... — sikolt föl az anya, s kilenczvenkilencz százalékot vesztett erejével, mint sebzett orosz lány (y), rohan férje után;“ vagy midőn a malomgáti falusi magyar nép „Hurrá!“-t kiált „ördögi sikojra fakadva;“ vagy végre, midőn „Másnap ott a temetőn a sírgödrök száma szaporodott egygyel, elföldvén Jámor Panna testében, lélekben és jellemében gazdag életét;“ vagy... de miért folytassam, hiszen minden józan gondolkodó olvasó átlátja, hogy itt rajtunk a sor kérdezni: „Népnevelés! mikor jön el a te országod?“ — különösen, ha ilyen apostolaid vannak, kik azt hiszik, hogy csak úgy hübele Balázs módjára lehet maguknak írni nevet szerezni akkor, midőn még fogalmuk sincs a magyar helyes írásról, a magyar népies irány egyszerűségéről és tisztaságáról; annál kevésbé a beszélyírás kellékeiről, az u. n. erkölcsi és költői igazságszolgáltatásról. Annyival inkább, mert szerző magát nagy pedagógusnak tartja, feltűnő, hogy ily pedagógiaellenes s tapintatlan modorban ír. Valóban igazolja előszavának e mondatát: „Jelen munkámban a népünk között még ma is annyira uralgó „babona“ különböző nemei, elbeszélő tanulságos (utóbbi

tagadom) alakban — huzodnak át;“ fájdalom áthuzódnak, a babonás hiedelmek beteljesedést s ez által még igazolást nyernek, a helyett, hogy megszegyenítette diadal-maskodnának felettök az értelem képviselői.

Fogadjá el tőlem, mint kollégájától, szerző azon jó tanácsot: hogy igyekezzék azoknak munkáit olvasgatni s tanulmányozni, kik népnevelésünknek avatott bajnokai; s a helyett, hogy ily irkafirkákkal magának okvetetlen az írói nevet kiereszokolni mesterkedik, jobban tesz, ha tanítói kötelességeit pontosan és tapintatosan betölti; mert bizonyval mind mi kartársai, mind a nagy közönség inkább fogja becsülni őben a jó tanítót, mint az átkozott rossz író, akár mint „tanügyi levelek“, akár mint babonát igazoló „nevelészetű népies elbeszélés“ szerzője akar feltűnni.

Valóban a kiadó is „ezen az irodalmi vállalat terén első kísérletében“ eldobta a sulykot e „kis mű“ kiadásával, mely szerinte sem egyéb „kis zsenge kísérletnél.“ Jellemző mind kettőjük gondolkodásmódjára. Hja! kérem, a kis zsenge kísérleteket az ember nem bocsátja ezereként nyomott előfizetési felhívással a nagy világ elébe, az értelmesek bosszúságára; hanem elteszi asztala fiokjába, hogy érjenek s ily sorsot ne érjenek.

És most, záradékol azon felhívást intézem vidéki kartársaimhoz: hogy e „művet“, melyet oly szép ígéretei után talán sok helyett ajánlottak s abban a kezük alatt levő ifjuság és nép számára egy hasznos olvasmányt reméltek találni, — mennyire csak lehet távolítsák el azok látköréből; mert bizony csak káros hatást gyakorolna, mert bizony csak szégyent hozna önökre, mint tanítókra ilyesminek ajánlása, ha mindjárt a maroskerületi néptanítókar elnöke és egy marosvásárhelyi néptanító írta is azt! Önök olvassák el, hogy okuljanak s lássák, hogy mily nagy bölcs volt az a mese író, a ki azon mesét írta, melynek zárszavai így hangzanak: „Ha a hiu lélek léhaságra ferdüls illetlenséget sem pirulázni végül, ugy e lejtő könnyen vezetődáig, hol a kikaczagás várja balgaságát.“ (Phaedrus Aesopi meséi. Bálint Gy.-tól).

Egy néptanító.

Albert német császár támogatta a római szent szék, mivel nagy ellensége volt a Przemysl háznak.

Ottó félvén az erdélyi vajda hatalmától, azzal akarta őt és a magyarokat kiengesztelni, hogy Apór László leányát akarta magyar királynőnek a trónra emelni és be is jött Erdélybe a vajdához, magával hozván a Przemysl Venczeltől átvett koronát is; de az öreg úr bizony kórosat adott, néhány napig fogva tartotta Ottó királyt és bajosan szabadult volna, ha Serény Imre meg nem szökteti és Prusszián keresztül Baviariába nem segíti.

Apór a koronát jó darab ideig megtartotta és csak későre Gentilis római követ kérelmére adta vissza a pápa által ajánlott és megválasztott Anjon Károly magyar királynak....

I. Napoleon 1804-ben egy fényes estélye alkalmával Julius Caesar szobra előtt sétálván Josephinnel, megemlékezett Brutusról is; de így szolt: „nekem nem született Brutusom s másnap fejére tette a koronát és ő maga koronázta meg Facher de la Payerie Josephinét császárnőnek.

Ha ezt Bonaparte nem teszi, ma talán másként állanak a világ dolgai.

S ha talán az öreg Apór oda adjaleányát Ottónak, még akkor megkötöttük volna a sógorságot a Wiltelsbach bajor uralkodóházzal.

Barátaim figyelemmel hallgatták történetemet és egyike így szólott: végzetét senki sem kerülheti ki, hisz 16 századnak vérontása maradt volna el, ha Arius 325-ben a 6. szavazatot megkapja, mivel Nicaeaban leszavazták; de ennek így kellett történni és minden úgy jó a mint van.“

(Folytatása köv.)

Jogi szemle.

A fegyenczek megjavíthatásának akadályai.

Még ma is sokan félnek attól, hogy a szabadság-büntetéseknek a humanitás elvei s követelményeinek megfelelő javító rendszer szerinti alkalmazása s végrehajtása által a büntetés elveszti büntető jellegét, s a társadalom kárára inkább a fegyenczek elkényeztetésére vezet. Ezen aggodalom azonban a börtönügyi tudomány jelen állása s a gyakorlati élet jelenségei s példái alapján elenyészethetőnek látszik. Mert mindazon helyeken és esetekben, a hol és melyekben a javítást célzó humánus eljárás és bánásmód eddigelé nem mutatott fel kielégítő sikert, annak nem a human elvek az okai, hanem azoknak ezélszerűtlen s tapintatlan modorban való alkalmazása. A fegyencben ugyanis nem csak a fegyenc, s nem csak is az egyén külön-külön, hanem a kettő együttesen tekintendő, s még pedig tekintettel az egyénnek a társadalomhoz való viszonyára.

Arra nézve, hogy egy romlott erkölcsű ember megjavíttassék, első sorban multhatatlanul szükséges azon ember egyéniségének lehető teljes ismerete, kinek jó és rossz tulajdonságai egybevetése, illetőleg megfontolása alapján kell alkalmazni a bánásmódot és eszközöket a rossz tulajdonságok elhagyatására, s egyszersmind a jók elsajátítására, s gyarapítására. Ezen irányban lehetséges a fegyenczeknek az u. n. egyénítés (Individualisíring) útján való javítása. Miből következtethetőleg az olyan büntetési rendszer, mely szerint a fegyenczekkel való elbánás nem az egyéniség (individuum) minősége körülményeihez alkalmaztatik, javító hatást eredményezni egyáltalában nem képes. A javításra nézve ugyanis nem elégséges a büntetésnek, mint csak is megtorlásnak végrehajtása, s azzal kapcsolatban a mintegy katonai szigorú fegyelemnek fenntartása; s a büntetés alatt levőknek folytonos függő félelemben való tartása, mert csak is ezek által inkább a zárkózottság, s képmutatás s boszúérzet fejlesztetik, míg ha mindezeknek a fegyenc egyéniségéhez találóan való alkalmazása mellett a fegyenc erkölcsi érzületének megfelelő lélektani momentumok és igazságon nyugvó szabályok is alkalmaztatnak, hasonlíthatatlanul jobb az eredmény.

Bármely rendszer legyen meghonosítva egy fegyintézetben, ha abban a fegyenczeknek csak is commando azóra kell fölkelni, imádkozni, dolgozni, étkezni, járkalni, feküdni sat. a fegyelmi büntetésektől való félelem fogja ugyan őket a rend megtartására s némi tevékenység kifejtésére ösztönözni; de nem gyarapodik bennük a javulás által igényelt önállóság, s a munkás, rendes élet iránt annak belbecse végetti valódi benső vonzalom. Fődolog tehát a javítást célzó szabadságbüntetések végrehajtásánál a büntetendő egyéniségét minden tulajdonságaival együttesen az elbánás alapjául s irányául venni, s a bánásmódot minden tekintetben lehetőleg ahoz alkalmazni.

Ezek azon általános elvek, melyek a javítást illetőleg szem elől nem téveszthetők, avagy melyeknek ignorálása a cél elérését egészben, vagy részben kockáztatja. S az esetleg netalán ártatlanul elítélt és nem romlott egyénben is magát az egyént megsemmisíti.

A mint tudva van a bűnözők legnagyobb része az ép, erőteljes s különben munkaképes egyénekből kerül ki, a kik ha javítás útján meg nem mentetnek a társadalomnak, azokban maga a társadalom felszámíthatatlan károkat szenved, mert azokban olyan munkaerők vesznek el és semmisülnek meg, melyeknek igénybevételére s hasznosítására úgy egyéni, mint általános társadalmi szempontból az államnak minden körülmények között és több tekintetben nagy szüksége van. A javításra fordított költségek és erő tehát eredményeikben magának az azokat kiszolgáltató köznek jövedelmeznek.

Az előre bocsátottak után lássuk már most röviden, melyek azon hiányok, melyek a javítás céljának elérését kockáztathatják, avagy akadályozzák?

1. Olyannak tűnik fel első sorban a szabadságbüntetések végrehajtására szánt épületek czélszerűtlensége, ha t. i. azok nem úgy vannak építve, s osztályozva s felszerelve, hogy azokban némi tekintetben s úgy a magános elkülönítés, mint a tömegesebb együttlét, a szabad levegőn való járkálhatóság, munkáltatás, étkezés, betegség sat. körülményekre való tekintettel a fegyenczek osztályozhatók legyenek, mely esetben a legjobb rendszer szerinti törekvések is sikertelenek maradnak. E tekintetben pedig nem elégséges a csak is hosszabb tartamu büntetések kiállítására használtatni szokott s u. n. fegyintézetek rendbehozása, hanem azokkal együttesen a kerületi s törvényszéki börtönök s járásbírósi fogházak helyiségei is ép oly figyelmet igényelnek, mert a czélszerűtlen elhelyezésből az utóbbiakban is helyrehozhatatlan jogsérelmek s hátrányok származhatnak. Különös figyelmet érdemel pedig főleg a vizsgálati foglyok elhelyezése, még pedig a szerint, a mint csak előleges lefolytatásban, vagy szorosabb értelemben vett vizsgálati fogságban vannak, kikre nézve az elhelyezés úgy az igazságszolgáltatási, mint az egyéni jogok szempontjából nagy horderejű. Az épületek tehát tekintettel a letartóztatottak lehető számára, s minőségére osztályozandók és szerezendők fel.

2. Az igazgató, felügyelő, tanító és őrszemélyzet minősége, létszáma és díjazása szintén nagy fokozatu figyelmet érdemel, mert egy büntetési rendszer fogantatása, s azzal kapcsolatban a jó eredmény biztosítása czélszerű elhelyezés mellett csak is azoktól függ. A személyzet létszámának, minőségének, díjazásának megállapítására nézve ugyanis a feladat és munkakör minősége és mennyiségének kell mérvadóul s alapul szolgálni, mert úgy az elhivatás követelményeinek megfelelni képtelen, mint a netalán képes, de nem kellő számmal alkalmazott tisztviselők is a legjobb akarat mellett sem működhethetnek kellő sikerrel; a nem kielégítő avagy aránytalan díjazás pedig, a míg egyfelől lehangelja a tetterőt, addig másfelől a külvilág csábjaival szemben folytonos izgatottságban tartván az illetőket figyelmüket kötelességeiktől egészben, vagy részben eltereli.

(Folytatása következik.)

Viszhang

a honvédség szolgálati szabályzatát illetőleg.

A helyi lapokban közelebből néhány honvédnek oszlophoz kötése azon kérdéssel közöltetvén: „büntetés-e, vagy brutálítás ez? és ez ily büntetés a szolgálati szabályzatban elő van-e írva?“ Erre nézve szabad legyen az érdekeltek tájékozásul a magyar képviselőház 1875. május 21-én tartott országos ülésben (lásd a képviselőházi napló 1872/5. XVII. kötete 234—236. lapjait) előfordult tárgyalást rövidhíven fölírni.

Ugyanis Lázár Ádám akkori képviselő a honvédelmi miniszterhez az előtt tíz hóval kérdést intézvén az iránt, hogy az 1873. aug. 9-én kibocsátott császári parancs azon év okt. 1-én a cs. kir. hadseregben életbe léptetett szolgálati szabályzat kiterjed-e a magyar honvédségre is és mennyiben hajlandó a miniszter ezért az alkotmányos felelősséget elvállalni?

Mire Szende Béla honvédelmi miniszter azt felelte, hogy az idézett szolgálati szabályzatot alapul véve és a honvédség specialis viszonyaihoz módosítva, ő Felsőke által szentesítve, idei febr. 2-án a honvédség részére is kibocsátotta, e szerint nem történt semmi a honvédségi intézmény önállóságát veszélyeztető alkotmányellenes intézkedés és megtartatott részéről lényegében a törvény és formáiban az alkotmányosság fogalma.

Erre Lázár Ádám több megjegyzéseket tett, jelesen kiemelte, hogy ezen szabályok átdolgozásánál, illetve alkotmányos szerkezetbe öntésénél bizonyos fennálló törvények mellőztettek, mint például az 1868. 40-ik t.-cikk 54. §. szerint a testi fenyték és rablánczbüntetés az álló hadseregben és a honvédségben a törvényhozás további intézkedéséig többé alkalmazható nem lévén; az új szolgálati szabályzatban azonban ettől eltérőleg az oszlophozkötés és guzsbatevés, mint fegyelmi büntetések hozattak be, holott az 1871. 52-ik t.-cikk által a testi fenyték és a bilincsbüntetés eltöröltettek; fegyelmi alkalmazása iránti rendelkezéssel pedig a törvényhozás további intézkedéséig az igazságügyminiszter bízott meg, a nélkül, hogy e részben eddig valami történt volna.

Kiemelte továbbá az 1868. 53-dik t.-cikk 19-dik §-át, mely szerint egyik vallásfelekezet tagjai sem kötelezhetők arra, hogy más felekezet egyházi szertartásait és ünnepeit megtartsák; ennek ellenére mégis az új szolgálati szabályzat szerint a honvédség tagjai bizonyos egyházi ünnepélyeken köteleztetnek — kitelhetőleg azon vallásfelekezethez tartozó tisztek és legénység — részt venni, milyenek a kath. föltámadás és ünnep, Szt-István és a görög vizkereszt ünnepei, mely intézkedés által az illetőknek lelkiismereti szabadsága korlátoztatván és egy uralkodó vallás ismertetvén el, ezen szabály megsértése fegyelmi büntetést vonhat maga után.

Miután tehát a miniszter a fennálló országos alap-törvények ellenére tanácsolta a királyt ezen új szolgálati szabályzat szentesítésére, azon alkotmányos eljárás nem helyesíthető és alkotmányos tárgyalásra kitűzendő lenne.

Azonban a képviselőház többsége a honvédelmi miniszter válaszát tudásul vette és ez által tág tért nyitott arra, hogy ily embertelen eljárással a hadiak egészsége és életbiztonsága veszélyeztessék és ezen gépies lealáztatás által az emberi, polgári és bessületes mélyen megsértessék, mi bizony a katonai szellem fejlesztésére körunkban alkalmasnak nem tekinthető.

Elvárjuk a mostani honatyáktól, hogy mind a közős-, mind pedig a honvédseregben szolgáló fiaink érdekében maga helyén erőlyesen fel fognak szólalni; ezt kívánja a polgári szabadság és a közmiveltség szelleme.

L.

Hirrovat.

 Tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetési idejük e hó végével lejár, sziveskedjenek megrendeléseiket akként intézni, hogy a lap szétküldésében akadály ne történjen. Előfizetési föltételeink lapunk homlokzatán láthatók.

A „Sz. Hlp.“ kiadóhivatala.

— Ajtai Mihály köztisztviselőben álló polgártársunk s királyi táblai segédigazgató, folyó hó 27-én városunk polgármesterévé választatott. A népes választó közgyűlést délután 4 órakor elnöklő főispán úr egy, a mai választás fontosságát ecsetelő talpraesett beszéddel megnyitván, kezdetét vette a kijelölő-bizottság megválasztása. E bizottságba Jenei Albert 31, Burdács Alajos 20 és Dobolyi Sándor 19 szavazattal beválasztatott; főispán úr maga részéről Z. Knöpfler Vilmos, Z. Bodolla János és Bihari Sándor tagokat jelölte ki. A polgármesterségre részint közvetlen írásban, részint más általi ajánlat folytán öt egyén neve u. m.: Ajtai Mihály, Lázár Benedek, Farkas Elek, Biás István és Kovács Soma terjesztetett elő, kik közül a candidáló bizottság 3 első találta kijelölendőnek. Ezzel kezdetét vette a választás, minek vezetésére maga főispán úr lett fölkérve. Beadott összesen 52 szavazatlappal, miből polgármesterünk 34, Lázár Benedek 17 és Farkas Elek 1 szavazatot nyertek. Ajtai Mihály erre megható szavakban mondott köszönetet az iránta nyilvánult közbizalomért, s ígérte annak töle kitelhetőleg meg is felelni; mire ismét főispán úr felelt s inté az új tisztviselőt, hogy mindennek előtt és felett a város érdekeit tartsa szem előtt, s jövőre is ezzel érdemlje ki és tartsa meg a benne helyezett azon bizalmat, mely őt ma a város élére helyezé. Mi is szerencsét és kitartást kívánunk polgármesterünknek a szép, de nem épen tövis nélküli új pályán.

© A legnagyobb részvétellel közöljük gróf Bánffy György ifju nejeének váratlan történt gyászos kimúltát. A családi gyászjelentés következő: Losonczy gróf Bánffy György, a maga és gyermekei: Katinka, Miklós; apja: Losonczy gróf Bánffy Miklós, császári és királyi kamarás, valóságos belső titkos tanácsos és a Leopold jeles rend

vitéze; testvérei, sógorai, sógornői és ezeknek gyermekeik: Losonczy gróf Bánffy Erzsébet és férje: Ungerschütz gróf Berchtold Richard; Losonczy gróf Bánffy Béla és neje: Hadadi báró Wesselényi Rózsalia; Göncz-ruszkai gróf Kornis Miklós és neje: Hajnáskeői báró Wécsy Mária; Göncz-ruszkai gróf Kornis Clarisse és férje: Nagykárolyi gróf Károlyi Ede; Göncz-ruszkai gróf Kornis Anna és férje: Vásonkeői gróf Zichy Pál Ferencz. Továbbá az elhunytak szülői: Losonczy báró Bánffy Albert és neje: Galanthai gróf Eszterházy Ágnes, ő felsége a királyné palotahölgye; testvérei, sógorai, sógornői és ezeknek gyermekeik: Losonczy báró Bánffy Ádám és neje: Hadadi báró Wesselényi Mária; Losonczy báró Bánffy Ágnes és férje: Hadadi báró Wesselényi Miklós; Losonczy báró Bánffy Cecile és férje: Zeikfalvi Zeyk Dániel; Losonczy báró Bánffy György és Losonczy báró Bánffy Farkas nevében megtört szívvel jelenti, forrón szeretett felejtethetlen kedves neje: Losonczy báró Bánffy Irmának rohamos agyszélhűdésben, 30 órai rövid szenvedés és a halotti szentségek áhítatos felvétele után, élte 24-ik, boldog házassága 5-ik évében, szeptember hó 26-ikán reggeli két és fél órakeresztény gyászszertartással. A boldogult hűlt tetemi Sáremberkén, folyó hó 28-án beszenteltetvén, folyó hó 29-én Kolozsvárra fognak szállíttatni, hol ugyanaz napon délután három órakeresztény szertartással, a családi sirbaltban örök nyugalomra helyeztetnek el. Az engesztelő szentmise áldozatok Kolozsvárt folyó év szeptember 30-án reggel 10 órakeresztény szertartással a kegyesrendűek templomában és Bonczhidán a kastély kápolnájában az egek Urának bemutatni. Nagy Isten!! A hátramaradtaknak, kiket e villámként sújtó csapás, a földről távozó angyal szerető jelenlététől örökre megfosztott — sajgó fájdalomukat, csak szent akaratodban vetett hitük teszi elviselhetővé!! Béke és áldás lengjenek hamvai felett! Sáremberke, 1875. szeptember 26-ikán.

○ **Időjárásunk** szeszélyessége az e nemből leghevesebb nőknél is tul tesz; e hó 24-én reggel egy óra alatt 10, mondó tiz fokot esett a hőmérő (R. szerint); 26-án reggel pedig olyan csikorgó fagy dőbent meg a szállós gazda közönséget, hogy november 26-ának is becsületére válnék, ugyancsak 26-án délben pedig nyári meleg igyekezett — sikertelenül — a zordon éjszaka által okozott veszteségeket helyre potolni.

○ **Béldy Gergely** főkirálybíró ur, ki pár nap óta városunkban időz, tegnap délelőtt nyitá meg a maroszéki évnegyedes közgyűlést, melyre még vissza fogunk térni.

○ **A korán elhunyt** gróf Bánffy Györgyné hűlt tetemeit tegnap este szállíták el a vasuton Kolozsvár felé.

○ **Kecskemét városa** ez évben több mint 32 ezer mázsa gyümölcsöt adott el; a mi buzdító példának szolgálhatna a mi vidékünkre nézve is, hol annyira kitűnő hely van a gyümölcstermesztésre s még is oly kevés gazda mutathat föl jelentékenyebb jövedelmet a gyümölcsből.

○ **Bukarestben** ez év folytán egy oly gymnasiumnak nyitott meg 2-ik osztálya, melyben mindenkire nézve kötelezett tantárgy a magyar nyelv, a mi fölött — tekintettel az oláh fejedelemségben élő számos nyelvrokonainkra és testvérinkre — a legőszintébb örömmel nyilatkoztunk.

— **A maros-vásárhelyi kir. járásbíró** ság közzéteszi a sommás eljárást igénybevevők érdekében, hogy a hivatali helyiség tettelegesen már át van téve a piacszoron a nagy Görög ház II emeletének szárnyaira. Maros-Vásárhelyt, 1875. sept. 26 V. Hajnal József kir. járásbíró.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi szept. 27-én és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő:

I. Osztály, II. Tanács polgári ügyekben.

Pipos Péter r. b. által.

Gross Katalin Stofel Mihály e. fekvőkhözi tulajdonjog, Bálint László Burger Mihály e. vh., Krausz Michael Trifán Petru e. 80 frt, Balló Péter Bartha Lajos e. 35 frt, Papp Miklós László István e. 230 frt 8 kr. Hrista George Goja Simion ellen 160 frt, Coste Avram Mihon Juon e. egy juh kiadása, Theil Katalin Staugy Móisze s t. e. 13 frt, Gergyel Simeon Gergyel Juon e. 18 frt, Gligor Vaszi s társai Alezina község s társai e. birtokháborítás, Mitea Petru Joan Petru Dávid ellen 285 frt, Popa Niculai s t. Alexie Antonie e. birtokháborítás. Agoston István Szentpéteri József e. 180 frt, Jánosi Mihályné Kassai István s neje e. vh. i. perők.

Petri Ádám r. b. által.

Mora Imre s t. Szemerman Juon e. 240 frt, Schneer Samuel Gerbert Guidó e. 812 frt 1 kr., Cserényi Ferencz

Cserényi Izidor e. urb. kárpotlás, Cserényi Ferencz s t. e. 11034 frt 13 $\frac{1}{4}$ kr., Diószegi Márton s t. Stupár Márton s t. e. birtokháborítás, Kassai Ignác Tamás Károly e. 65 frt bérhátrálék, Csiki Lajos Blumenfeld Ábrahám e. 8 frt hitelvásár, Marosszéki kölcsönös tűzkár biztosító-társulat Timár János e. 7 frt 70 kr., Szilasi Rózsalia Holpern József e. 14 frt ápolási-díj i. perők.

Szolga Miklós r. b. által.

Székely János Borfota Simeon e. tulajdonjog, Lukács Tódor s t. b. Apór János e. 160 frt, özv. Szász Lajosné Szász Lajos e. som. vh., Osváth Sándorné e. 10 frt, Béres Sándor Nagy Liia e. 2 frt s jár., Algya Dániel Harsian Mihaila e. 65 frt s járulékai, Máté György Suciu Petra e. 44 frt s jár. i. perők.

Börmes Gyula r. b. által.

Herman Katalin Lösch János e. 114 frt, Oprea Tanasze Muntyán Mária Anna e. 95 frt, Neagoe Sándor Cseh Zsuzsanna e. 1000 frt, Taff Márton Taff András e. 77 frt, Krisán Trasina Pintyillie Juon e. egy belső telek, Gross Stefán Tóth György e. 17 frt 76 kr., Pascu Juon Apahida község e. 292 frt, Boldin Mária Boldin Péter e. 92 frt, Nagy István Brezoju Toma e. 40 frt, Schwartz Márton Fleischer János e. 30 frt 90 kr., Pilezea család Felső-Szombatfalya község e. 40 frt, Czinege György Rákosi Miklós s t. e. 189 frt 70 kr., Felső-Vist község Mateiu Kileanu hagy. e. 69 frt, Taru Juon Mária Taru Jósif Jósif e. som. vh., Salamon Verona és Mihály Salamon György e. som. vh., Jánosi Teréz Kari Ferencz e. atyaság és gyermektartás i. perők.

II. Osztály polgári ügyekben.

Popovics Servián r. b. által.

A mucsuti birtokosság odaváló urbéresek e. legelő elkülönítés, Ifj. Petki Ferencz királyhalmi volt urbéresek e. erdő és legelő szabályozása, ugyan az Magyar István e. egy beltelek és szántó visszabocsátása ugyan az Vlád Vasilia e. egy állomány majorság természete ugyan az Porumb Gyorgye e. egy belső telek visszaadása, ugyan az Porumb Zaher e. egy belső telek majorsági természete, ugyan az Dumitru Juon e. egy belső telek majorsági természete, ugyan az ifj. Nicza George e. egy állomány visszaadása, ugyan az Stenutz Vlád e. egy majorsági állomány iránti ügyekben.

Antalfi Gábor r. b. által.

Hévízi volt urbéresek, az odaváló közbirtokosok e. erdő és legelő szabályozása. Özv. Csutak Istvánné, Vajna Sándor örökössei e. egy urbéri állomány, Buzura Petre lui Danyille és 17 érdek társai, b. Josika Gyuláné e. 18. bel és kül állományok urbéri természete. B. Bánffy Dániel Hajdu Mán illetve jogutoda Muresán alexané Hajdu Anikó e. egy majorsági bel állomány, Máthe Mihály illetőleg örökössei, Szombatfaly Polixéna e. egy belső telek s kül tartozmányai urbéri természete, iránti ügyekben.

III. Osztály bűnügyekben.

Nyagy Samu r. b. által.

Csernyi Venczel sulyos testi sértés, Szász András sulyos testi sértés, Müller Ferencz sulyos testi sértés, Bara Ferencz s t. sulyos testi sértés, Szurkos László sulyos testi sértés, Vurvára Todor lui Gligor tolvajság, Bartalis Dénes becsület sértés, Schááser Mihály becsület sértés, Nicolai Ficusisnu becsület sértés, Bodó János s t.

testi sértés, Valonu János testi sértés, Baricz József testi sértés, Rosu Juon közbiztonság e. kih., Benel Ferencz becsület sértés, Szombat Dávid s t. becsület sértés, Ganga Simon vagyon biztonság, Bárdosiu Vasilie s t. becsület sértés, Spundercu Demeter s t. becsület sértés, iránti bűnügyekben.

Vajda Simon r. b. által.

Paul György testi sértés, Ábrahám Mártoné testi sértés, Bodor István testi sértés, Czégér Rózi becsület sértés, Fülöp György testi sértés, Milin Magdelona becsület sértés, Nagy Ferencz testi sértés, Jureanu János becsület sértés, Herberth Mikály s t. tulajdon biztonság, Schmidt György sikasztás, Vurvára Toma s tai. tolvajság, Koróján Alexa s tai. tolvajság, iránti bűn ügyekben.

Spech Adolf r. b. által.

Rielz György s tai. tolvajság, Iszlai Mihály s t. testi sértés, Munteanu Mihaila s tai. sulyos testi sértés, Kateana Dumitru s tai. sulyos testi sértés, Opris Vasilia s tai. sulyos testi sértés, Togoresan Juon s tai. nyilván. erőszak, Pitis Bukur s t. köz intézetek e. kih. Tabakoriu Juon élet biztonság, Petó Lajos becsület sértés, Miklea Nicolai köz intézetek e. kih. Poska Josif s t. testi sértés, Salamon József becsület sértés, Muntyán Pétru testi sértés, Bortha Lajos becsület sértés, ifj. Biró Sándor köz intézetek, e. Rühn György testi sértés, Retseanu Juon s t. testi sértés, Opreana Elia s t. testi sértés, Vajad Lajos köz intézetek, Vaszie Juon s t. lopás, Paraschiye Avram becsület sértés, Filip Ilie s t. lopás, Bozga Krisztina s t. becsület sértés, Butyka András s t. testi sértés, Kerekes Gábor becsület sértés, iránti bűn ügyekben.

Sztoyka Antal r. b. által.

Marosán János s tai. nyilván. erőszak, Jánosi Mihály s tai. tolvajság, Cracoe Chiforu s tai. tolvajság, Gornicu Todor s t. tolvajság, Irocanu Josifu Niculal becsület sértés, Anna Jonu Fleacu becsület sértés, Toma Szimion könnyű testi sértés, Szekeres Julianna becsület sértés, Hoós György k. testi sértés, Arcaleanu Juon k. testi sértés, Kleszler Mátyás s t. becsület sértés, Ancsel Schwarcz s t. becsület sértés, Gál Rachel s t. becsület sértés, Bernád Iczik s t. becsület sértés, Sallek István k. testi sértés, Korpogyan Petroné lopás, Gasdacu Mária becsület sértés, Miga D. Juon k. testi sértés, Gaina Juon vagyon biztonság, Vass Ferencz s t. tulajdon bizt., Ungur Pável becsület sértés, Theil János k. testi sértés, Turnica Dumitru becsület sértés, Bojthe Sigmond becsület sértés, Szilágyi János becsület sértés, Jánbor János s t. lopás, iránti bűn ügyekben.

Mégay Ferencz pótbíró által.

Csibu Avram s tai. tolvajsági, Opincariu Juon s t. sulyos testi sértés, Stancu Petru s tai. család, Ferdes Juon s tai. tolvajság, Heczegén Juon s tai. sikasztás, Pap Vountz s tai. tolvajság, Onofre Gyirán s t. tolvajság, Gilyén Miklós erőszakos nemű közösülés, Zzurka Juon sulyos testi sértés, Plesa Constantin s t. nyilvános erőszak, Blága Josif élet biztonsága e. Nagy István s tai. testi bizt., Hujetz Avram s tai. testi bizt., Schmil Ignáczné becsület bizt., Kimpian Anna becsület bizt., Komán Juon s tai. tulajdon bizt., iránti bűn ügyekben.

Felölös szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Budapest, a lipótvárosi templomtéren.

(5-20)

Mintak kívánatra bárhova ingyen és bérmentve.

csupán csak Lipótvárosban

27

kross árúcsarnok

alapítójánál

Löbl Frigyes-nél

BUDAPESTEN, lipótvárosi templomtéren.

Ugyanott újonnan érkezett mindennemű legdivatósabb ruhakelmék és minden e szakba vágó czikkeket barmulatos olcsó áron, azaz csak 27 krajczárért árultatnak. Vidéki rendelvények pontosan teljesítenek. 4155

Mintak kívánatra bárhova ingyen és bérmentve.

Legújabb női ruhakelmék 27 krajczárért

Videki rendelvények pontosan teljesítenek.

(139)

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt az ev. ref. főiskola gyorsajtóján 1875.